

1. Jačanje kapaciteta i resursa Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Javnoj ustanovi Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo broj: 37/22 od 22. 3. 2022. godine predviđeno je 47 radnika i direktor Instituta, od čega je trenutno popunjeno 30 radnih mjesta.

Budžetom Kantona Sarajevo za 2024. godinu Javnoj ustanovi Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Institut) obezbijedeno je dovoljno sredstava za 36 radnika, te je planirano zapošljavanje 6 novih radnika u toku 2024. godine.

Popunjenost radnih mjesta po organizacionim jedinicama:

- za Kabinet direktora predviđeno je 6 radnih mjesta, a popunjena su 4 radna mjesta;
- za Sektor za nastavne planove i programe predviđeno je 10 radnih mjesta, a popunjeno je 5 radnih mjesta;
- za Sektor za vannastavne i posebne programe predviđeno je 9 radnih mjesta, a popunjeno je 6 radnih mjesta;
- za Sektor za izdavaštvo, udžbenike i nastavne materijale predviđeno je 5 radnih mjesta, a popunjena su 2 radna mjesta;
- za Sektor za upravljanje ljudskim resursima predviđeno je 8 radnih mjesta, a popunjeno je 6 radnih mjesta;
- za Sektor za plan, analizu, pravna i opća pitanja predviđeno je 9 radnih, a popunjeno je 7 radnih mjesta.

Institut organizira kontinuirana stručna usavršavanja za svoje radnike kako bi odgovorili profesionalnim zadacima ustanove.

2. Opremanje škola kompjuterima i didaktičkom opremom

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo), za obnovu i opremanje kabineta informatike po standardima i potrebama odgojno-obrazovnog procesa u osnovnim i srednjim školama u toku 2022. i 2023. godine je izvršilo nabavku 2.050 novih računara.

Također, Ministarstvo je u cilju unaprijeđenja ranije nabavljenih računara izvršilo nabavku i ugradnju 1700 memorijskih SSD diskova čime je znatno poboljšana računarska oprema i infrastruktura u osnovnim i srednjim školama. Na ovaj način škole su dobile 3750 novih i/ili nadograđenih računara.

Kabineti informatike u svim školama su u potpunosti obnovljeni i opremljeni u skladu s najnovijim trendovima, prema zahtjevima i utvrđenim standardima.

U okviru projekta digitalizacije i informatizacije škola, poduzete su aktivnosti i na unaprijeđenju računarskih mreža u objektima osnovnih i srednjih škola, te je u skladu sa tim do sada u 27 osnovnih i srednjih škola ugrađena nova računarska mreža. U toku 2024. godine planirana je javna nabavka za ugradnju računarskih mreža u pedeset osnovnih i srednjih škola

U 2023. godini, svakoj školi u Kantonu Sarajevo su po prvi put odobrena budžetska sredstva za opremu, materijale i rekonstrukciju. Svaka škola je po ovom osnovu imala osigurana sredstva za opremu, za rekonstrukciju i investiciono održavanje, te za materijale. Ministarstvo je pored navedenog na svojoj budžetskoj poziciji obezbijedilo dodatna sredstva za rekonstrukciju, investiciono održavanje i projektovanje, koja su doznačena za projekte u školama.

U 2024. godini za sve škole u Kantonu Sarajevo planirana su sredstva za rekonstrukciju i investiciono održavanje u iznosu od 7.400.000,00 KM. Za nabavku opreme u 2024. godini osigurana su sredstva u iznosu od 6.500.000,00 KM.

Ministarstvo kontinuirano ulaže u unapređenje školske infrastrukture, radi osiguranja kvalitetnijih i ugodnijih uvjeta za učenike.

3. Razvoj kapaciteta za obavezno predškolsko obrazovanje

Obavezni program za djecu u godini pred polazak u školu propisan je Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju i Zakonom o osnovnom obrazovanju u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 26/08, 21/09 i 33/21, 31/22). Primjena obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja počela je u školskoj 2010/2011. godini u Kantonu Sarajevo. Realizira se prema programu koji je odobren od Ministarstva. Namijenjen je djeci koja nisu obuhvaćena nekim drugim oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja, a koja su spremna pred polazak u školu. Provodi se u 28 vrtića JU "Djeca Sarajeva" i u 31 osnovnoj školi. U Kantonu Sarajevo obavezno pohađanje ovog programa realizira se tokom cijele školske godine (od septembra do juna), jedan dan u sedmici, u trajanju od dva sata (ukupno 120 minuta), odnosno 150 sati u toku školske godine. U protekle dvije godine Ministarstvo je pokrenulo aktivnosti i osiguralo finansijska sredstva za rekonstrukciju i izgradnju novih vrtića JU „Djeca Sarajevo“. U skladu sa navedenim aktivnostima, u toku 2024. godine očekuju se završetak procedure javne nabavke i početak/završetak radova na vrtićima *Lužani* (u saradnji sa Općinom Ilidža), vrtića *Kolibri* (u saradnji sa Općinom Novo Sarajevo i Gradom Sarajevo), vrtića *Agan Bostandžić* (u saradnji sa Općinom Stari Grad i Gradom Sarajevo) i vrtića *Šip* (u saradnji sa Općinom Centar). Za navedene vrtiće su u potpunosti osigurana finansijska sredstva neophodna za realizaciju javnih nabavki. U proteklom periodu su izdvojena značajna sredstva za investiciono održavanje, opremanje i otvaranje novih vrtića Javne ustanove „Djeca Sarajeva“ čime je povećan obuhvat djece predškolskim odgojem i obrazovanjem. Bitno je napomenuti da je Programom sufinansiranja boravka djece u privatnim predškolskim ustanovama, omogućeno sufinansiranje sve djece koja pohađaju privatne predškolske ustanove, a što je direktno pospiješilo otvaranje više od deset novih privatnih predškolskih ustanova u Kantonu Sarajevo u protekle dvije godine, a čime je obuhvat djece značajno uvećan.

4. Razvoj programa za izvrsnost i liderstvo

Institut je pokrenuo izradu Prijedloga plana izrade smjernica za razvoj izvrsnosti i liderstva u saradnji s profesorima sa Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Naredni korak je formiranje radne grupe koja će, osim stručnjaka iz različitih disciplina Univerziteta u Sarajevu, uključiti i nastavnike iz osnovnih i srednjih

škola u Kantonu Sarajevo. Plan za izradu smjernica bit će dostavljen Ministarstvu radi usklađivanja i usvajanja.

Prijedlog plana izrade smjernica za razvoj izvrsnosti i liderstva predstavlja ključni korak u unapređenju odgojno-obrazovnog sistema Kantona Sarajevo. Kroz integrirani pristup koji obuhvata sve nivoe preduniverzitetskog obrazovanja, ovaj plan će pružiti temelje za rano prepoznavanje, identifikaciju poticanje i podršku izvrsnosti među učenicima od strane roditelja i odgojno obrazovnog sistema.

Na predškolskom nivou, fokusirat će se na poticanje kreativnosti kroz igru i istraživačke aktivnosti. Ova strategija ima za cilj razvijanje temeljnih kognitivnih i motoričkih vještina kod djece i učenika te poticanje njihove radoznalosti i želje za učenjem.

Osnovnoškolski nivo planira razviti analitičko, kreativno i praktično razmišljanje učenika kroz rad na jednostavnim eksperimentima, crtanje grafika i grafikona te bogatstvo sadržaja koji potiču dublje razumijevanje naučenog gradiva. Ova multidisciplinarna strategija osigurava holistički pristup učenju koji potiče razvoj kognitivnih sposobnosti i kritičkog mišljenja.

Srednjoškolski nivo će se usredotočiti na motivacijsku podršku učenicima. Ova faza obrazovanja ključna je za održavanje motivacije učenika i podršku njihovom daljnjem razvoju uz dodatno pedagoško-psihološku podršku kako bi razvili svoj puni potencijal.

Uključivanje stručnjaka iz različitih disciplina, osigurat će da smjernice budu temeljene na najnovijim naučnim spoznajama. Također, angažiranje nastavnika iz osnovnih i srednjih škola u procesu razvoja smjernica osigurat će da plan bude relevantan i prihvatljiv za praktičnu primjenu.

Konačno, implementacija ovih smjernica će zahtijevati saradnju svih relevantnih sudionika, kao i jasno definirane mehanizme evaluacije kako bi se osigurala kontinuirana uspješnost kreiranih programa i postignuti ciljevi razvoja izvrsnosti i liderstva u obrazovanju Kantona Sarajevo.

Nadalje, prepoznavanje izvrsnosti kroz kreirane programe podrške obuhvata različite inicijative koje imaju za cilj rano prepoznavanje, identifikaciju, poticanje, nagrađivanje izvanrednih talenata i dostignuća, kao i izazove s kojim se suočavaju svakodnevno.

Ovdje je kratak pregled nekih od tih programa podrške za izvrsnost:

- a) Organizacija takmičenja i olimpijada u različitim disciplinama poput matematike, fizike, informatike, geografije i slično, pruža platformu za učenike da pokažu svoje talente i postignuća. Ovako kreirani programi ne samo da prepoznaju izvrsnost, već i potiču takmičarski duh i razvoj vještina, sposobnosti i stavova.
- b) Razvoj Kataloga registriranih programa koji obuhvataju različite aktivnosti kao što su posjete centrima izvrsnosti, radionice, projekte, projekcije, vježbe, volontiranje, projektnu nastavu, prezentacije, kampove, ljetne škole i slično. Ovi programi pružaju prilike za nadarene učenike da prošire svoje znanje i vještine izvan redovnog nastavnog plana i programa kroz iskustveno učenje.
- c) Uspostavljanje mentorskih programa koji omogućuju individualnu podršku i usmjeravanje nadarenim učenicima od strane stručnjaka ili starijih učenika. Ova vrsta podrške omogućuje individualizirano učenje i razvoj specifičnih interesa i talenata.
- d) Dodjela nagrada i priznanja za izvanredna umjetnička, sportska ili druga dostignuća. Ovi programi motiviraju učenike na putu ličnog i karijernog razvoja da nastave s izvrsnošću i pružaju im dodatne resurse za daljnji razvoj.

- e) Partnerstvo s privatnim sektorom, visokoškolskim institucijama i istraživačkim centrima radi pružanja prilika za stvarni rad, istraživanje i mentorstvo. Ova vrsta saradnje omogućuje učenicima da kroz praktično iskustvo razviju vještine koje su relevantne za buduće karijere.

Ovi programi podrške za izvrsnost igraju ključnu ulogu u ranom prepoznavanju i podršci nadarenim učenicima, potičući ih da dosegnu svoj puni potencijal i postanu lideri u svojim područjima interesovanja.

5. Rekonstrukcija školskih prostora

U tabeli ispod nalazi se pregled investiranja u vrtiće, osnovne i srednje škole, u toku 2023. godine. U navedenoj tabeli su obuhvaćeni rekonstrukcija i investiciono održavanje, nabavka opreme i izrada projekata. Za određene projekte planiran je nastavak realizacije u toku 2024. godine, koji je također naveden u tabelarnom pregledu. Napominjemo da su škole u 2023. godini, po prvi put, imale osigurana sredstva u budžetima škola za rekonstrukciju, opremu i materijale. Ministarstvo u 2024. godini nastavlja sa intenzivnim ulaganjem u rekonstrukciju školskih prostora u skladu sa odobrenim sredstvima u budžetu Kantona Sarajevo, kako slijedi:

PROJEKTI MINISTARSTVA ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE U 2023. GODINI REKONSTRUKCIJA I INVESTICIONO ODRŽAVANJE						
RB	Škola	Namjena	Iznos	Napomena	Realizovano u 2023. godini	Nastavak u 2024. godini - sredstva iz transfera
1	Prva gimnazija Sarajevo	Sanacija fiskulturnih sala	132.600,00		77.714,35	54.885,65
2	OŠ "Srednje"	Rekonstrukcija toplovodnih instalacija grijanja i kotlovnice	75.000,00	Projekat završen. Ukupna vrijednost 105.000 KM. Općina Ilijaš dala 30.000 KM	75.000,00	
3	OŠ "Osman Nuri Hadžić"	Sportska podloga u Sali	58.300,00	Projekat završen.	52.007,00	
4	OŠ "Alija Nametak"	Sanacija parketa	20.000,00	Projekat završen	19.975,00	
5	OŠ "Hasan Kaimija"	Sanacija krova	95.000,00	Projekat završen	95.000,00	
6	Sedam osnovnih škola	Rekonstrukcija kabineta biologije/hemije/ fizike.	475.000,00	Projekat završen u jednoj škole, realizacija se nastavlja u 2024. godini jer se radi o sredstvima transfera	74.475,00	400.525,00

7	Osamnaest osnovnih škola	Sanacija kuhinja	76.000,00	Projekat završen u 18 osnovnih škola	75.839,00	
8	Vrtić Kolibri JU Djeca Sarajeva	Rekonstrukcija objekta	500.000,00	Realizacija sa Gradom i Općinom Novo Sarajevo u toku procedura javne nabavke	500.000,00	
9	“Druga osnovna škola”	Dogradnja i adaptacija školske biblioteke	220.000,00	Sredstva doznačena Općini Ilidža koja je implementator projekta	220.000,00	
10	OŠ “Skender Kulenović”	Ugradnja lifta za djecu sa poteškoćama	64.500,00	Javnu nabavku provodi škola i u toku je. Sredstva će se realizovati u 2024. jer su iz transfera	0,00	64.500,00
11	Škola za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje	Gromobranske i elektroinstalacije	1.500,00	Realizovano	1.500,00	0,00
12	Srednja mašinska i tehnička škola	Sportsko igralište	100.000,00	Sredstva doznačena Općini Centar koja je implementator	100.000,00	0,00
13	OŠ “Hilmi ef. Šarić” Tarčin	Toaleti u Područnoj školi Donja Raštelica	19.000,00	Projekat završen	18.896,00	
14	OŠ “Izet Šabić” Vogošća	Sanacija mokrih čvorova	42.000,00	Škola provodi javnu nabavku koja je u toku. Sredstva će se realizovati u 2024. godini - transfer	0,00	42.000,00
15	Gimnazija Dobrinja i Peta gimnazija Sarajevo	Dodatna sredstva za sanaciju krova Gimnazije Dobrinja i Pete gimnazije	26.004,00	Sredstva doznačena Općini Novi Grad Sarajevo jer je implementator projekta	26.004,00	0,00

16	“Treća Osnovna škola”, “Četvrta Osnovna”, Sedma Osnovna škola, Osma osnovna škola “Amer Čenanović”, “Deveta osnovna škola”, “Deseta osnovna škola”	Rekonstrukcija kabineta biologije/hemije/fizike.	280.000,00	Sredstva doznačena Općini Ilidža koja je implementator projekta	280.000,00	0,00
17	Vrtić “Lužani” JU Djeca Sarajeva	Rekonstrukcija Vrtića “Lužani”	1.500.000,00	Sredstva doznačena Općini Ilidža koja je implementator projekta	1.500.000,00	0,00
18	Vrtić “Agan Bostandžić” JU Djeca Sarajeva	Rekonstrukcija Vrtića “Agan Bostandžić”	600.000,00	Sredstva doznačena Gradu Sarajevu kao implementatoru projekta	600.000,00	0,00
19	Sretnja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti/ Grad Sarajevo	Zamjena vanjske stolarije i sanacija fasade Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti	1.200.000,00	Sredstva doznačena Gradu Sarajevu kao implementatoru projekta	1.200.000,00	0,00
UKUPNO			5.484.904,00		4.916.410,35	561.910,65
OPREMANJE			ŠKOLA			
RB	Škola	Namjena	Iznos	Napomena	Realizovano	
1	OŠ “Osman Nuri Hadžić”	Sportska oprema u sali	65.000,00	Završeno	64.759,50	
2	OŠ “Ćamil Sijarić”	Nabavka ripstola	5.800,00		5.760,00	
3	Sve škole	Nadogradnja kompjutera u školama	121.479,46	Završeno	121.479,46	
4	OŠ "6. mart"	Opremanje produženog boravka	15.000,00	Završeno	14.959,25	
5	Dvadeset osnovnih škola	Nabavka opreme za školske kuhinje za 20 osnovnih škola	116.914,00	Završeno	99.331,00	
UKUPNO			324.193,46		306.289,21	
IZRADA			PROJEKATA			
RB	Škola	Namjena	Iznos	Napomena	Realizovano	

1	Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti	Izrada energijskog audita i projekta zamjene vanjske stolarije	14.000	Završeno	12.753,00
2	OŠ "Stari" Ilijaš	Projekat dogradnje produženog boravka i kancelarija	7.000	Završeno	6.961,50
3	OŠ "Aleksa Šantić"	Glavni projekat i revizija	8.755	Završeno	8.755,00
4	OŠ "Džemaludin Čaušević"	Projekat za ugradnju lifta	1.405	Završeno	1.053,00
5	Prva gimnazija Sarajevo	Projektna dokumentacija za zamjenu stolarije i obnovu fiskulturne sale	7.020	Završeno	7.020,00
6	SŠC Vogošća	Energijski audit	6.150	Završeno	6.142,50
7	OŠ "Izet Šabić"	Revizija projektne dokumentacije	1.400,00	Završeno	1.400,00
8	OŠ "Hrasno"	Idejni i glavni projekat rekonstrukcije hol sale	2.574,00	Završeno	2.574,00
9	Prva osnovna škola – Ilidža	Projekat Hol sale	3.276,00	Završeno	3.276,00
10	OŠ "Mehmedalija Mak Dizdar"	Projekat vanjskog uređenja	7.020,00	Završeno	7.020,00
11	Sve osnovne škole	Projekat energetskog bloka za kabinete BHF	7.020,00	Završeno	7.020,00
UKUPNO			65.620,00		63.975,00

RB	Pojedinačni projekti		Napomena	Realizovano u 2023.	Nastavak realizacije u 2024. - kredit
1	OŠ "Edhem Mulabdić"	Projekat energetske efikasnosti	530.000,00	U toku	235.647,02
2	OŠ "Šip"	Nabavka opreme	1.200.000,00	U toku	776.407,23
3	Nabavka računarske opreme za sve škole	Nabavka računarske opreme za sve škole	1.500.000,00	Završeno	2.692,50

4	Izgradnja mrežnih kapaciteta u školama	Izgradnja mrežnih kapaciteta u školama	1.424.764,00	U toku	424.764,00	1.000.000,00
5	Nabavka licenciranih softvera za osnovne i srednje škole	Nabavka licenciranih softvera za osnovne i srednje škole	48.000,00	Završeno	47.972,34	
6	OŠ "Stup"	Sufinansiranje izgradnje škole na Stupu	5.075.236,00	U toku - Sredstva doznačena Općini Ilidža koja je implementator projekta	1.075.236,00	4.000.000,00
UKUPNO			9.778.000,00		3.763.225,59	6.014.746,75

6. Unapređenje i standardizovanje oblasti odgoja

U Kantonu Sarajevo se već izvjestan period priprema značajna promjena u funkcionisanju srednjeg stručnog obrazovanja i obuke, kao i za promjenu koncepta obrazovanja učenika u ovoj oblasti obrazovanja.

S tim u vezi, Ministarstvo je formiralo Radnu grupu za kreiranje upisne politike u srednjim školama u Kantonu Sarajevo, a različite strukture iz kojih dolaze članovi Radne grupe, daju garanciju i jasan put u kojem pravcu Kanton Sarajevo treba da ide kada je u pitanju transformacija srednjeg stručnog obrazovanja i obuke.

Predstavnici Ministarstva privrede, Ministarstva za rad socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo, Privredne komore, Obrtničke komore, Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo, Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja su uz predstavnike Ministarstva članovi Radne grupe za kreiranje upisne politike.

Za školsku 2024/2025. godinu, aktivnosti će se provoditi u više pravaca:

- a. uvođenje novih zanimanja, što uključuje izradu standarda zanimanja, a zatim nastavnih planova; objedivanje/grupisanje postojećih zanimanja;
- b. inoviranje postojećih zanimanja;

Radna grupa je, na osnovu zvaničnih statističkih podataka iz Federalnog zavoda za statistiku, JU „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo”, te podataka sa kojima raspolažu poslodavci, pripremila prijedlog novih zanimanja sa spiskom škola u kojima će se primjenjivati navedene promjene. Započeta je izrada nastavnog plana i programa za dva zanimanja Stolar-CNC operater i Dizajner tekstila i odjeće. U narednom periodu planirano je još dodatnih 14 zanimanja.

Radna grupa je u kontinuiranom zasjedanju i radu, odnosno uvođenje novih zanimanja, inoviranje postojećih zanimanja, kao i grupisanje više srodnih zanimanja u jedno, što će se kontinuirano nastaviti i u narednim školskim godinama.

Škole, odnosno zanimanja koja su odabrana za provođenje reforme u prvoj fazi, predstavljaju prioritet iz više razloga kao što su nastavni planovi i programi koji ne doprinose jačanju potrebnih kompetencija učenika kako za nastavak školovanja tako i osposobljenosti za tržište rada, različiti nastavni planovi i programi za isto zanimanje ali i isti planovi i programi za različita zanimanja.

S obzirom da uvođenje svakog novog zanimanja pretpostavlja izradu standarda zanimanja, novog nastavnog plana i zatim rad stručne radne grupe na donošenju novog nastavnog programa, odlučili smo se za ograničeni broj novih zanimanja, koja se planiraju uvesti od školske 2024/2025. godine. Radi se o zanimanjima iz oblasti mašinske, metalske, saobraćajne, tekstilne, zdravstvene, poljoprivredno-pehrambene i ugostiteljske struke.

Ministarstvo će, na osnovu javnog poziva, formirati stručne komisije za izradu nastavnog programa za svako zanimanje od 1. do 3. ili 4. razreda (u zavisnosti da li se radi o zanimanjima u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju), u čijem radu će učestvovati, između ostalih, nastavnici iz škola, kao i predstavnici poslodavaca.

Na osnovu statistike zapošljavanja i upisne politike urađena je analiza upisa i zaposlenosti prema vrstama zanimanja koja je ukazala na veće ili manje potrebe tržišta rada u tekućoj godini u odnosu na broj upisanih učenika u jednoj školskoj godini za pojedinačna zanimanja i porodice zanimanja, što je bio jedan od motiva za pokretanje reforme srednjeg stručnog obrazovanja i u ovom pravcu.

Vlada Kantona Sarajevo donijela je nove Pedagoške standarde i normative za osnovni odgoj i obrazovanje i za srednje obrazovanje. Ovi standardi će se početi primjenjivati od 2024/2025. školske godine.

Dokumenti definišu standarde i normative školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila za osnovnu i srednju školu. Težište je u podizanju kvalitete odgojno-obrazovnog rada, te na naglašavanju fokusa na dobrobit učenika.

Jedan od ciljeva standarda je normiranje nastavne norme za sve predmete, kao i normiranje drugih poslova u odgojno-obrazovnom radu. Zbog manjkavosti i nepreciznosti starih standarda, dolazilo je do situacija pri kojim je jedan broj radnika, naplaćivao dvostruko svoj angažman jer isti nije bio objektivno distribuisan, a što je rezultiralo da su pojedinci za obavljanje istih poslova imali naknadu kroz redovan rad, a i po osnovu prekovremenog rada. Još jedna posljedica svega toga jeste i nemogućnost ponude većeg broja sekcija učenicima, smanjen broj sati dopunske nastave za učenike kojima treba dodatna podrška, smanjene mogućnosti rada sa nadarenim učenicima, smanjen broj sati dežura koje smatramo važnim pedagoškim poslom i dr. S druge strane, bilo je potrebno povećati broj sati za stručno usavršavanje, za poslove vođenja odjeljenja (razredništvo) i sl.

Neke od najznačajnijih prednosti koje donose novi standardi i normativi su:

- Revidirana, inovirana i proširena je lista opreme, nastavnih sredstava i učila za svaku učionicu/kabinet.
- Posvećena je dodatna pažnja sigurnosti u prostoru, broju toaleta/mokrih čvorova/, čistoći zraka, energetske efikasnosti/upotrebi provjerenih materijala.
- Definisana je maksimalna težina školske torbe prema uzrastu učenika u cilju zaštite zdravlja učenika i njihovog pravilnog razvoja.
- U potpunosti je razrađeno poglavlje koje se odnosi na vannastavne i posebne programe u funkciji cjelokupnog razvoja učenika i njihovih vještina, sposobnosti i dobrobiti.
- Smanjen je broj učenika po odjeljenju u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog rada.

- Smanjen je minimalan broj učenika u kombinovanim odjeljenjima.
- U svakoj školi će biti angažovan po jedan psiholog.
- U svakoj školi će biti angažovan socijalni radnik na pola norme.
- Svaka škola dobija jednog administrativnog radnika kako bi se stručni saradnici i rukovodstvo škole mogli posvetiti unaprjeđenju kvaliteta rada.
- Asistenti u odjeljenju su prepoznati kao stručni saradnici.
- Produženi boravci u osnovnim školama su prepoznati kao odgojno-obrazovni rad, te je omogućeno formiranje grupa u boravcima sa minimalnim brojem djece (dovoljno je četvero djece za pokretanje produženog boravka u školi), a od čega će posebnu pogodnost imati roditelji učenika u školama u rubnim dijelovima Kantona, uz omogućavanje nove pozicije voditelja produženog boravka.
- Prilikom kreiranja opisa poslova za sva radna mjesta propisani su okvirni poslovi, profil i stručna sprema za svaku poziciju, čime će se osigurati istovjetni uslovi za isto radno mjesto u svim školama.
- Povećan je broj sati za razredništvo i stručno usavršavanje.
- Normirana je površina koju može održavati jedan radnik na održavanju higijene.

Navedene promjene neophodne su za dobrobit cjelokupne obrazovne zajednice. Primjenom standarda će se omogućiti kvalitetniji, efikasniji, ekonomičniji i savremeniji odgojno-obrazovni sistem koji učenika zadržava u fokusu napora koje ulažu kako obrazovna vlast, profesionalci u sistemu, tako i roditelji.

7. Digitalna platforma sa nastavnim materijalima

Početak izrade digitalne platforme s nastavnim materijalima započet je u prethodnom periodu prikupljanjem različitog nastavnog materijala. Prije izrade digitalne platforme, u cilju kvalitetnije implementacije kurikularne reforme na internet-stranici Instituta kreirana je sekcija "Zajednica koja uči", na kojoj se nalaze objavljene pisane nastavne pripreme po razredima nastavnika implementatora i članova stručnih timova koje se mogu modificirati i koristiti u nastavi. Također, ova sekcija sadrži i neke druge materijale korisne za proces podučavanja i učenja po ishodima učenja. U narednom periodu analizirati će se i osmisliti najefikasniji način prikupljanja i distribucije materijala, a kao servis za isto biti će formirana i uspostavljena digitalna platforma na kojoj će se dijeliti i nalaziti nastavni materijali.

8. Donošenje zakona o dualnom obrazovanju KS

Ministarstvo u saradnji sa drugim organima, institucijama aktivno radi na izradi nacrtu Zakona o dualnom obrazovanju u Kantonu Sarajevo. U proteklm mjesecima održani su sastanci na ovu temu sa Udruženjem poslodavaca Kantona Sarajevo, privrednom komorom, Ministarstvom privrede Kantona Sarajevo i nizom drugih partnera. Na navedenim sastancima prikupljeni su prijedlozi koji će biti uvršteni u nacrt predmetnog Zakona.

Programom rada Ministarstva i Vlade u 2024. godini, predviđeno je donošenje Zakona o dualnom obrazovanju u Kantonu Sarajevo.

Po pitanju samog Zakona, isti predviđa:

- promjenu u funkcionisanju srednjeg stručnog obrazovanja i obuke,

- promjenu koncepta obrazovanja učenika u ovoj oblasti obrazovanja.
- ostvarena kvalitetna i intenzivna saradnja sa Udruženjem poslodavaca Kantona Sarajevo.
- uređuju se sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učesnika u dualnom obrazovanju,
- finansijsko obezbjeđenje učenika,
- ugovori u dualnom obrazovanju
- kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku.
- Realizacija praktične nastave kod poslovnog subjekta, predstavlja okosnicu ovog zakona.

Jedan od glavnih razloga za donošenje Zakona o dualnom obrazovanju predstavlja činjenica da se u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku praktična nastava u najvećem procentu realizira u skladu sa nastavnim planom i programom u školskim radionicama, laboratorijama, kabinetima, kao i drugim objektima za nastavu koji su opremljeni u skladu sa normativima. Činjenica je da se praktična nastava, pod nadzorom škole dijelom izvodi u preduzećima, ustanovama i kod samostalnih privrednika koji imaju odgovarajuću opremu. Međutim, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje je na stanovištu da se praktična nastava ne realizira u dovoljnoj mjeri kod poslodavaca i u saradnji sa poslodavcima. Učenici ne ovladavaju vještinama koje su potrebne na tržištu rada, čime nisu konkurentni u zadovoljavajućoj mjeri nakon završetka srednje škole i sticanja srednje stručne spreme 3. ili 4. stepena. Stoga, uvođenjem dualnog obrazovanja u srednjim stručnim školama na području Kantona Sarajevo, treba ponuditi nova, naprednija rješenja u vezi sa navedenom predmetnom problematikom, što predstavlja izazov za Ministarstvo i za Vladu Kantona Sarajevo. Ovdje svakako treba imati u vidu i činjenicu da privredni subjekti imaju veću mogućnost modernizacije i praćenja tehničkog razvoja u odnosu na obrazovne institucije. Cilj uvođenja dualnog obrazovanja nikako nije obrazovati učenike za rad u inostranstvu, nego učiniti ih konkurentnijim na tržištu rada, što trenutno upravo zbog manjka časova praktične nastave, odnosno zbog pomanjkanja kompetencija nakon završene srednje škole i nedovoljnog radnog iskustva koje bi mogli sticati kroz dualni sistem obrazovanja, nije slučaj.

Zakon o dualnom obrazovanju predstavlja reformski proces u srednjem stručnom obrazovanju, s ciljem ovladavanja potrebnim vještinama učenika nakon završene srednje škole.

9. Donošenje Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi KS

U toku 2021. godine Ministarstvo je pristupilo donošenju novog teksta Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju, te Zakona o srednjem obrazovanju kako bi se uskladile potrebe šireg i fleksibilnijeg zakonskog okvira i prepoznale nove, savremene pojave i tokovi u obrazovnom sistemu Kantona Sarajevo. Po donošenju teksta prednacrt predlagač je utvrdio postojanje više od 70% istovjetne zakonske građe koja se u oba zakona nalazila u neharmoniziranoj strukturi, a vertikalna prohodnost odgojno-obrazovnih programa i aktivnosti, što za rezultat treba imati cjelovit rast i razvoj učenika, nije istaknuta ni u postojećim zakonima, ni u tekstovima namjeravanih prednacrt. Stoga se pristupilo izradi jedinstvenog teksta zakona koji tretira djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja što u namjeri uspostavlja korelaciju sa Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

(Jedinstveni tekst zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo postigao je visok stepen harmoniziranosti rješenja za pitanja iz dva navedena obrazovna nivoa, te je istaknuo potrebu da zakonska rješenja smisleno odgovaraju dobi učenika kroz odgojno-obrazovni proces imajući u vidu učenikov najbolji interes i dobrobit. Ovaj zakon se prevashodno bavi učenicom. To potvrđuje obim

predloženih rješenja posvećenih kurikulumu, predmentim kurikulumima, ocjeni kvaliteta odgojno-obrazovnog procesa, posebnim obrazovnim programima za nadarene učenike, za učenike koji se vraćaju iz dijaspore i iseljeništva, kao i programi ugošćavanja i razmjene učenika iz inostranstva. Učenik, kao krajnji korisnik svih navedenih i drugih programa, može, kroz adekvatnu primjenu predloženih zakonskih rješenja, naići na okruženje koje će biti potpuno poticajno za pravilan rast i razvoj, te spreman za izazove i prilike koje nudi društvo 21. stoljeća. Kroz predloženi tekst jedinstvenog zakona definirani su akteri i nosioci aktivnosti sve s ciljem razvoja odgojno-obrazovnog sistema koji će društvu općenito i obrazovnoj zajednici specifično, omogućiti da iskoristi reformske potencijale i prihvati princip mitigacije - stalnog olakšavanja, brige i poboljšanja okolnosti i prilika. Namjera predlagača je da predloži zakon koji će ukazati na potrebe brze transformacije odgojno-obrazovne zajednice, ali da pri tome zadrži i mehanizme provedbe promjena i omogući standardizaciju kvaliteta s ciljem razvoja koji će omogućiti jednake šanse svim učenisnicima odgojno-obrazovnog procesa. Ovaj zakon izbjegava da nudi procesne okvire i propise koliko god je to moguće. Umjesto detaljnog procesnog uređenja pitanja, kako je to ranije bila praksa zakonodavca, ovdje se često upućuje na podzakonske i provedbene akte. Postojeća zakonska rješenja su prenormirana i kao takva u neskladu sa podzakonskim aktima. Škole i roditelji obraćaju se Ministarstvu za instrukcije kako da postupaju, odnosno za mišljenja. Otklanjanjem nejasnoća iz važećih zakona o osnovnom, odnosno srednjem obrazovanju prouzrokovalo bi izmjenu ili korekciju u više od 50% članova i bilo bi nesvršishodno u tom obimu vršiti izmjene i dopune zakona, pa se Ministarstvo opredijelilo na izradu novog jedinstvenog zakona. Osim svega navedenog, ovaj zakon prepoznaje i najavljuje koncept dualnog obrazovanja. Prepoznaje značaj i ulogu Javne ustanove Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja.)

U skladu sa Zaključkom Skupštine Kantona Sarajevo, broj: 01-02-20299/22 od 17.05.2022. godine, kojim je utvrđen Nacrt Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo, provedena je javna rasprava u trajanju od 30 dana.

(U okviru Javne rasprave svoj doprinos dali su:

- a) Zajednica srednjih škola Kantona Sarajevo;*
- b) Samostalni sindikat osnovnog obrazovanja i odgoja Federacije Bosne i Hercegovine – Kantonalni odbor Sarajevo;*
- c) Aktiv samostalnih referenata za plan i analizu (saradnika za finansijske i računovodstvene poslove) osnovnih i srednjih škola u Kantonu Sarajevo;*
- d) Aldijana Muharem,*
- e) Srednje stručne i tehničke škole u Kantonu Sarajevo;*
- f) Stručni aktiv sekretara srednjih škola u Kantonu Sarajevo;*
- g) Zastupnica Neira Dizdarević Avdibegović;*
- h) DVV International – Ured za BiH;*
- i) Klub zastupnika Naše stranke u Skupštini Kantona Sarajevo;*
- j) Sindikat srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke I kulture BiH, Kantonalni odbor Kanton Sarajevo;*
- k) Vijeće roditelja osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo;*
- l) JU Treća gimnazija Sarajevo;*
- m) Općina Novi Grad Sarajevo;*
- n) Općina Stari Grad;*
- o) OSCE – Ured u Bosni i Hercegovini;*
- p) Odjeljenje za informatizaciju, međunarodnu saradnju i evropske integracije – Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.*

Održane su dvije sesije javne rasprave i to 09.06.2022. godine i 14.06.2022. godine, kojima su prisustvovala različite zainteresirane strane.

U izradi prijedloga ovog zakona učestvovala je Komisija za izradu teksta Prijedloga Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo, koju je imenovala ministrica za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo Rješenjem, broj: 11-04-34-22650-10/22 od 20.06.2022. godine, i Rješenjem, broj: 11-04-34-22650-12/22 od 04.07.2022. godine.)

Nakon završene javne rasprave, Komisija za izradu teksta Prijedloga Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo, izvršila je zadatke definisane Rješenjem o imenovanju, te dostavila ministrici za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo tekst Prijedloga Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo, kao i Izvještaj o rezultatima javne rasprave.

Ministarstvo u skladu sa programskim aktivnostima za 2023. godinu, i u skladu sa propisanom procedurom dostavilo je Vladi Kantona Sarajevo Prijedlog Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo da dalje postupanje.

Na prijedlog Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo Vlada Kantona Sarajevo je donijela Zaključak, broj: 02-04-6666-2/23 od 16.03.2023. godine, kojim se utvrđuje prijedlog Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo i predlaže Skupštini Kantona Sarajevo da, u skladu sa Poslovníkom Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 41/12-Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16 9/20, 14/20, 16/22 i 17/22 – Ispravka), donese Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo.

Prijedlog Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo dostavljen je Skupštini Kantona Sarajevo, ali do danas nije bio na dnevnom redu niti je razmatran.

Obzirom da je u međuvremenu zaprimljen veći broj primjedbi, prijedloga i sugestija na utvrđeni prijedlog Zakona, Vlada Kantona Sarajevo je odlučila da se racionalne primjedbe uvrste u prijedlog Zakona što će u konačnici doprinijeti boljoj preglednosti teksta Zakona, shodno čemu je donijela Zaključak, broj: 02-04-3479-30.2/24 od 08.02.2024. godine, kojim je zadužena Stručna služba Vlade Kantona Sarajevo da povuče materijal iz Službe za skupštinske poslove Kantona Sarajevo. Prijedlog Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo je dostavljen Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, kao obrađivaču, na dalje postupanje.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajeva doradilo je i pripremlilo prijedlog Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo koji je, u skladu sa odredbama Uredbe o procjeni propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/22), dostavljen na javne konsultacije i mišljenje.

Trenutno, u proceduri je izrada izvještaja koji sadrži analizu pribavljenih komentara i prijedloga nakon provođenja sveobuhvatnih konsultacija. Izvještaj će zajedno sa Prijedlogom Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo i ostalom potrebnom dokumentacijom, u skladu sa propisanom procedurom, biti dostavljen Vladi Kantona Sarajevo na dalje postupanje, s ciljem upućivanja u dalju proceduru donošenja Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo od strane Skupštine Kantona Sarajevo.

10. Donošenje Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju KS

Novi Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo je planiran programom rada Ministarstva za odgoj i obrazovanje i Vlade Kantona Sarajevo. Ministarstvo je u proteklom periodu pokrenulo aktivnosti na formiranju radne grupe za izradu teksta Zakona, koja će izraditi nacrt u toku 2024. godine.

11. Implementacija kurikularne reforme

Nastavni planovi i programi s definisanim ishodima učenja u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo počinju se implementirati školske 2022/2023. godine u prvom i petom razredu osnovne škole za sve nastavne predmete, u šestom, sedmom i osmom razredu za predmete koji se prvi put javljaju u NPP-u, kao i za sve nastavne predmete prvog razreda gimnazije i sve općeobrazovne nastavne predmete u tehničkim i stručnim školama prvog razreda.

S ciljem pružanja adekvatne podrške od školske 2022/2023. godine za navedene razrede JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja KS formirao je 29 timova za pružanje podrške implementatorima/realizatorima nastavnog procesa po ishodima učenja u navedenim razredima. Broj članova timova za podršku je oko 120, s obzirom na to da neki koriste odsustvo u tom periodu ili su na bolovanju, ali adekvatnom preraspodjelom svi timovi radili su u kontinuitetu.

Tokom prvog polugodišta stručni timovi održavali su redovne sastanke s implementatorima. Ovaj model uključivao je sastanke na sedmičnom nivou. Redovni susreti uživo ili putem online servisa služili su za konsultacije, radionice, dijeljenje primjera dobrih praksi, kreiranje priprema i različitih materijala za implementaciju predmetnih kurikuluma.

U januaru 2023. godine održana je edukacija za nastavnike koji će prvi put realizirati nastavu prema kurikulumu u 2023/2024. godini. Dakle, educirali smo ne samo prvu generaciju implementatora nego i narednu generaciju koja je od septembra 2023. godine implementirala kurikulum, a Institut je podržavao navedene aktivnosti u stručnom pogledu.

U školskoj 2023/2024. godini nastavljeno je sa pružanjem podrške putem stručnih timova. Stručni timovi za predmetnu nastavu osnovnog obrazovanja organiziraju se kao heterogene grupe sastavljene od nastavnika više predmeta. Članovi timova za prvi, drugi i peti razred razredne nastave jesu profesori razredne nastave sa značajnim različitim iskustvom po pitanju predmetnih kurikuluma. Za općeobrazovne nastavne predmete srednjeg obrazovanja timovi su sastavljeni na principu područja: jezičko, prirodno, matematičko s informatikom, društveno i tjelesno.

Od septembra 2023. godine počinje implementacija Plana i programa za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (Odluka Ministarstva broj: 11-34-21-738/23 od 19. 5. 2023. godine). Način implementacije ostvaruje se uz podršku članova tima i Instituta. Članovi tima su profesori predškolskog odgoja i obrazovanja, a grupe implementatora formiraju se prema lokaciji predškolske ustanove.

U školskoj 2023/24. godini uključeno je 86 članova tima za podršku za sve nivoe preduniverzitetskog obrazovanja u kojima se provodi kurikularna reforma.

Pored navedenog, Institut radi na evaluaciji dosadašnjeg provođenja kurikularne reforme u školskim zajednicama Kantona Sarajevo. Zaključci evaluacije će biti prosljeđeni svim školama kako bi zajednički unaprijedili proces implementacije.

12. Inkluzija u obrazovanju

2019. godine je donesen Pravilnik o inkluzivnom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo broj: 32/19);

Tragom Sjednice Skupštine Kantona Sarajevo na temu unapređenja inkluzije u Kantonu Sarajevo, održane u februaru 2022. godine Skupština Kantona Sarajevo je zadužila Vladu Kantona Sarajevo da donese Posebni Program Vlade Kantona Sarajevo za unapređenje inkluzije u Kantonu Sarajevo, a da Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo koordinira aktivnosti;

Na prijedlog Ministarstva, Vlada Kantona Sarajevo je donijela Posebni program Vlade za unapređenje inkluzije u kojem su prioriteti:

- a. Uspostavljanje sistema rane intervencije za djecu s teškoćama u sastavu Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo,
- b. pružanje podrške porodicama djece s teškoćama – Porodično savjetovanište i unapređenje odgojno-obrazovnog rada sa djecom s teškoćama, zapošljavanje i profesionalizacija zanimanja asistent u grupi/odjeljenju, zapošljavanje članova Mobilnog stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju, zapošljavanje psihologa, socijalnih radnika u odgojno obrazovne ustanove.

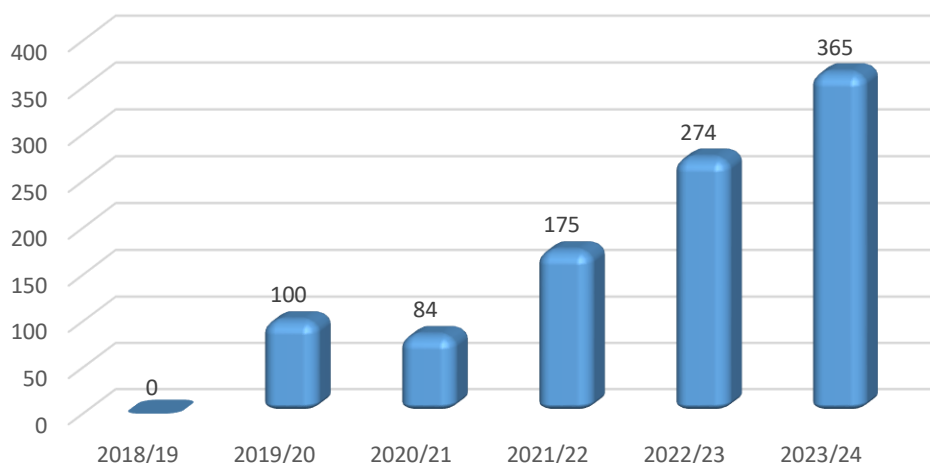
U skladu sa Zaključkom Skupštine Kantona Sarajevo i Posebnim programom Vlade Ministarstvo za odgoj i obrazovanje je donijelo izmjene i dopune Pedagoških standarda i normativa za predškolski odgoj i obrazovanje, osnovne i srednje škole u dijelu profesionalizacije rada asistenata u odjeljenju/grupi i članova Mobilnog tima (logoped, edukator-rehabilitator i psiholog).

Osnovne i srednje škole su dobile saglasnost za prijem na neodređeno radno vrijeme 26 psihologa, 26 edukator-rehabilitatora i 26 logopeda za rad u Mobilnom stručnom timu za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju.

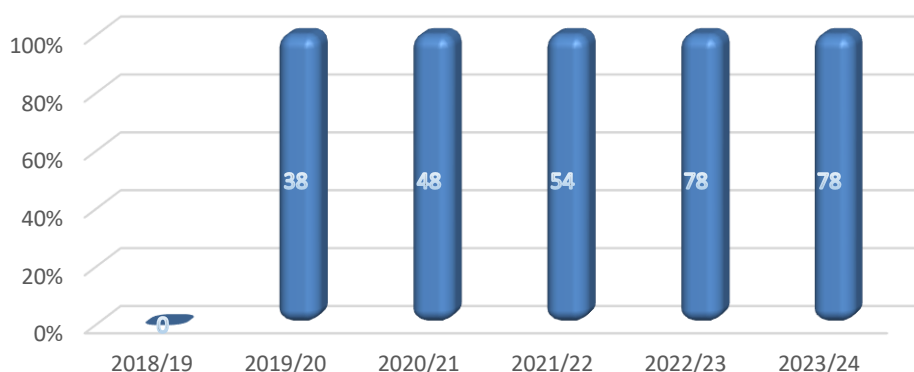
U toku 2022. godine u osnovnim školama je na neodređeno zaposleno 62 psihologa i 12 socijalnih radnika. U toku 2022. godine u srednjim školama je na neodređeno zaposleno 10 psihologa i 5 socijalnih radnika.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje je u toku 2023/2024. godine dostavilo saglasnost za angažovanje **365 asistenata u grupi/odjeljenju**. Radi preglednosti dostavljamo Vam grafički prikaz angažovanja asistenata u odjeljenju/grupi i broj članova Mobilnog stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju, po godinama.

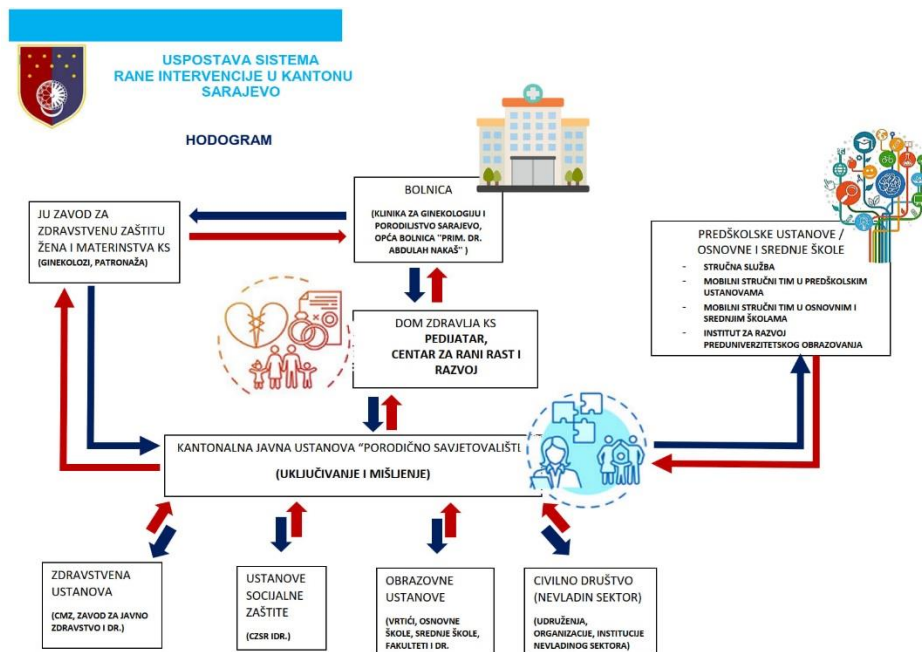
ASISITENTI U ODJELJENJU/GRUPI

BROJ ČLANOVA/ČLANICA MOBILNOG STRUČNOG TIMA ZA PRUŽANJE PODRŠKE INKLUZIVNOM OBRAZOVANJU

Posebno je važno naglasiti značaj uspostave sistema rane intervencije u Kantonu Sarajevo. Naime, na inicijativu Ministarstva za odgoj i obrazovanje Vlada Kantona je usvojila hodogram uspostave sistema rane intervencije za djecu sa teškoćama i njihove porodice. S tim u vezi, u januaru 2024. godine, u sastavu JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo su otvorena dva Centra za rani rast i razvoj i to organizaciona jedinica “Rosulje” i “Saraj polje”. Također, u sklopu JU Porodično savjetovanište sistematizovan je odjel za pružanje psihosocijalne i informativne podrške porodicama djece sa teškoćama. Podršku za otvaranje dva Centra za rani rast i razvoj resornim ministarstvima Vlade Kantona Sarajevo je pružio UNICEF Bosne i Hercegovine i Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini.

U toku 2022. godine prvi put se prepoznaje značaj osiguranja podrške i rane intervencije za djecu sa teškoćama u predškolskom odgoju i obrazovanju, te su prvi put angažovani asistenti u grupi u vrtićima JU “Djeca Sarajeva”. Također, prilikom upisa djece sa teškoćama u sistemu EMIS predškolsko prilikom apliciranja za upis djece sa teškoćama djeci sa teškoćama se dodjeljuje dodatnih 10 bodova kako bi stekla pravo na upis u vrtiće bez diskriminacije.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje u saradnji sa Institutom za razvoj preduniverzitetskog obrazovanje, kontinuirano realiziraju značajan broj edukacija namijenjenih asistentima u odjeljenju/grupi, članovima Mobilnog stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju, kao i edukacija namijenjenih direktorima, nastavnicima i stručnim saradnicima iz oblasti podrške inkluzivnom obrazovanju, a neke od realiziranih tema su:

- Didaktički modaliteti individualizacije u nastavi, i „Partnerstvo obitelji i škole”
- “Temeljna polazišta inkluzivnog odgoja i obrazovanja” i „Prilagodba nastavnih sadržaja djeci s teškoćama u razvoju”
- “Opservacija i planiranje usmjereno na dijete”
- “Strategije rada s djecom oštećena sluha i govora”
- “Strategije individualnog rada s djecom u nastavi I”
- “Strategije individualnog rada s djecom u nastavi II”
- “Strategije rada s učenicima s teškoćama u razvoju”
- “Mogući odgovori na izazovna ponašanja djece”
- “Opservacija, primjena instrumenata i praćenje (rad u tri paralelne grupe)”
- Program podrške namijenjen direktorima i direktoricama osnovnih i srednjih škola u procesu inkluzivnog odgoja i obrazovanja
- Strategija rada sa učenicima s teškoćama u razvoju
- Kreiranje i implementacija efikasnih programa adaptirane tjelesne aktivnosti
- Strategije odgojno-obrazovnog rada kao pretpostavke kvalitetnog obrazovanja
- Stručna podrška učenicima iz spektra autizma

- Stručna podrška učenicima sa intelektualnim teškoćama
- Učenici sa teškoćama u razvoju u odgojno-obrazovnom procesu
- Učenici sa poteškoćama u razvoju iz perspektive asistenta u nastavi
- Stručna podrška učenicima oštećenog sluha i vida
- Izazovi i aktuelnosti u oblasti asistivne tehnologije
- Kvalitetna multidisciplinarna saradnja u odgojno-obrazovnom procesu
- Specifičnosti pristupa učenicima sa senzornim teškoćama u odgojno-obrazovnom procesu
- Izazovi i aktuelnosti u oblasti asistivne tehnologije

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje od 2019. godine, jednom godišnje raspisuje javni poziv za sufinansiranje projekata nevladinih organizacija iz oblasti podrške inkluzivnom obrazovanju, tako je:

- 2021. godine osigurano 100.000,00 KM
- 2022. godine osigurano 300.000,00 KM
- 2023. godine osigurano 300.000,00 KM
- 2024. godine osigurano 300.000,00 KM